

[kisvárdai.lapok]

XV. évfolyam 2. szám – 2013. június 23., vasárnap



Bányai Kelemen Barna, Nagy Dorottya, Szakács László (*Bányavakság*)

„Az utolsó előtti este a művelődési ház melletti sátorban az újvidéki fiatalok (...) mindenütt ismert szerb dalokat énekeltek. Csatlakoztak hozzájuk az osztálytalálkozó résztvevői, a többi társulat sok tagja, a kolozsvári, a vásárhelyi és veszprémi teatrológusok, s ötvenhatvanan összekarolva daloltak együtt. Ez volt a fesztivál egyik legszebb s a találkozó lényegét képező momentuma. Hiszen a kisvárdai fesztivál sohasem volt, s ma sem csupán előadások bemutató sorozata és versenye, hanem a találkozás alkalma és helyszíne.” Nánay István (Színház: Tizenhatodszor Kisvárdán, 2004)

[tartalom]

2. old.: A szakmai beszélgetésről [reflekt]
3. old.: Nyakó Béla a kisvárdai fesztiválról [párhuzamos történetek – 25 év]
4. old.: A válogató jegyzete – Sebestyén Rita [reflekt]
5. old.: *Két lengyel darab* – Marosvásárhely [fókusz]
6. old.: *Bányavakság* – Marosvásárhely [fókusz]
7. old.: Részlet Székely Csaba új drámájából [drámafarcik]
8. old.: Keresztrejtvény + képregény

**Magyar
színházak
kisvárdai
fesztiválja**
xxv. jubileumi



Boros Csaba, Kovács Kati
(*Két lengyel darab*)

[reflekt]

Keresztes. TŐL és RŐL a szakmain

„Csak pénzért mondom el, hogy mit jelent a vége.”

„Ezt az előadást én szerelemmel szeretem.”

„Tompa egy lakatlan szigeten él.”

„Az igazgatóváltás körüli vita minden színházban kérdés, van, ahol kiéleződik, van, ahol nem. Csak idő kérdése.”

„A darab tudja ezt. Megszólít úgy alkotót, mint nézőt.”

„Tompa Bukarestben végzett rendezőt, románul. A románok sajátjuknak tartják, de persze ő jó magyar ember, a nagyapja írta a Magányos fenyőt. Tényleg ő!”

„Nem szerettem például sosem, hogy Tompa politikus rendező. Nem értettem.”

„Ez (Az imposztor) minden határon túli színházban reália.”

„A didakszis, ami azért tőled nem áll távol, mégiscsak megjelenik.” (Nánay)

„A szatmári három év alatt nagyon társadalom-érzékeny lettem.”

„Ennek nagyon örvendünk!” (Köllő Kata)

[reflekt]

Ez itten az első beszélgetés –

– így nyitott Szűcs Kati, a szakmai beszélgetések idei vezetője, miután hosszasan stresszelte a résztvevőket az ülésrenddel: „Nem frontokat képezünk, hanem beszélgetést próbálunk létrehozni!” Mindenki operatívan szalamoszott a székek közt, az „**évtizedes küzdelem**” megoldódni látszott.

A sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színház előadásának megbeszélése előtt rövidre tervezett hosszúságú nosztalgiazásba kezdtek. Ennek elindítására a legmegfelelőbbnek Nánay István mutatkozott, akinek 21-szer nem sikerült jó kifogást találnia a fesztivál kihagyására, így csupán négy alkalommal nem volt jelen a seregszemplén. A szentgyörgyi színház is hasonló jelenlétet produkált az elmúlt 25 évben, így „Kiszvárdán a társulat alakulásának összes fázisát figyelemmel lehetett követni”.

A szentgyörgyi **igazgatóváltás** idején barátságok is majdnem rámentek a kemény ellentéteknek és összetűzéseknek köszönhetően, azonban Nánay „egészen fantasztikus előadásokra” emlékszik vissza: „Kezdjük mindjárt A csodával...” – „Előbb volt a Kazimir, csak akkor még nem hittetek a **szemeteknek**” – vágott közbe Nemes Levente, a társulat akkori igazgatója. „Ezek az előadások mindig továbbblendítettek a bizonytalanságokon” (Nánay).

Miután Bocsárdit összekapcsoltuk időben és érdemben a szentgyörgyi társulattal, Nemes Levente Kiszvárdára is kitért. „Sok-sok gond volt vele. Persze, megbántva éreztük magunkat. Majdnem mindig. A buta fejemmel megpróbáltam meggyőzni az ittenieket, hogy nem azért van a találkozó, hogy kielégítse a közönség igényét ... ez a vita ma is tart.” Nyakó Bélával is voltak ennek kapcsán súrlódások, de „sokat fejlődött ő is”. (Valóban. A jubileumra való tekintettel szinte végigülte a szakmai beszélgetést is – szerk. megj.) „Mindezek ellenére mindig is **Várda-párti** voltam. Várda olyan, amilyenné mi tesszük.”

Az előadásra térve Sebestyén Rita, az erdélyi fesztiválóató röviden ismertette a színház idej repertoárját, és **indokolta** a választását: „Kócos, de lényeges előadás, hadd karcoljon, de legyen miről beszéljünk.”

Mindenki méltó fesztiválnyitónak találta az előadást, a kérdés csak az, hogy mennyire volt az összecsendülés szándékos. „Van, ami **szándékos**, s van, amit sikerül szándékossá tenni” (Szűcs Kati), „Ne haragudjatok, de a fesztiválmegnyitó kenterbe verte Az imposztor” (Köllő Kata), „Ezen valaki meglepődött? Mert én nem” (Keresztes).

Az előadás aktuális, a társulat jelenlegi helyzetére szabható, a rendező azonban mégsem akart túl direkt lenni, így „az élei kicsit le vannak csiszolva”.

Mikor szóba került a ripacséria kérdése, az előadásban Kónya Ütő Bence jelentőségteljesen beesett a széke alá. Senki sem kommentálta.

Proics Lilla hiányérzetének adott hangot: ha már ennyire aktuális, „jobban hozzá kellett volna nyúlni a szöveghez. **Színészi potenciálok** maradtak kihasználatlanul, pedig szólhatna erről, nagyon is. Jobban a színészek elé kellett volna vetni a szöveget, a lehetőséget érzem benne”.

A rendező alapvetően helyesel: „Valóban, csontig és húsig hatoló lehetett volna, de félttem, hogy túl direkt lesz, támadható.” Takács Kati védelme alá veszi a darabot: „én pont erre csodálkoztam rá, hogy Spiró darabja mennyire élő tud lenni ma is”.

Zsótér Sándor a hátsó sorban mozgolódni kezdett.

A kisebbségi színházak helyzetét, a mindenkori cár és gubernátorok jelenlétét taglalva elég **negatív** jövőkép rajzolódott ki. „Nekem pozitívabb a prognózisom. A színház kezdi kinevelni saját közönségét. Meg kell keresni az átjárhatóságot!” – biztatott Költő József, aki ezt követően piros pontot osztott a jó olvasatért, ugyanakkor nehezményezte a lassúságot, ütemtelenséget.

„Ez ettől jó. Nem olyan a jellege, hogy be legyen tájmingozva. Ennek az előadásnak nem kell jónak lennie, csak őszintének. Közhely. Tudom” (Keresztes).

Szóval tudja!

A ritka békés és értékes beszélgetést Zsótér Sándor zárta, mintegy áthúzza az addig megbeszélteket, és ezzel együtt **megkérdőjelezve** a felszólalók kérdésfelvetéseinek érvényességét. Nem igazán értettük. Csak annyit, hogy ritka jó színészek ezek a szentgyörgyiek. De ez nem is volt kérdés.

A beregszászi előadás, A vihar a társulat hiányában közös (?) megegyezés alapján „a feledés homályába süllyesztett gyors iramban” (Nánay). Sokan hangosan megkönnyebbültek a döntés hallatán. Sokan csendben úgy vélték, lett volna miről beszélni.



Demeter Kata

[párhuzamos történetek – 25 év]

Történet a kisvárdai fesztiválról



Nyakó Béla

Az első öt év a megismerkedések, a **nagy találkozások**, összeborulások korszaka volt. Egymást sem ismerték a színházak, Szatmár és Nagyvárad sem nézték egymást, a többi országról nem is beszélve. A tízéves évfordulón már voltak közös produkciók, Beregszász Kassával, Nagyvárad Szatmárral, a Komáromi Színház a győrirel együtt csinált előadást. A próba-időszak otthon volt, csak mi fizettük. A bemutató sem feltétlenül volt itt, csak itt játszották el az előadást, s aztán elkezdtek egymáshoz bérletbe járni. Amikor eljöttek a színházak, elvittük őket tájolni, hogy keressenek egy kis pénzt, és hogy máshol is lássák a határon túli színházakat. Olyanokat találtunk ki a színházakkal közösen, ami **addig még nem volt**.

Az **első öt évben** Horváth Z. Gergely volt a művészeti vezető. Zolinak jó szeme volt, és tévés rendezőként jó filmes kapcsolatai. Meglátta Marosvásárhelyen Bogdán Zsolték osztályát, illetve a Beregszászon akkoriban induló Trill Zsoltékat. A főiskolásokat elcsábította Kisvárdára színházat csinálni. Akkor indultak el a tévés produkciók, amiket a tévé többször is leadott, igaz, a késő esti órákban, de akkoriban a tévének voltak ilyen vállalásai. Volt, hogy a fesztivál után a három legjobb előadásról felvétel készült, és 8-9 tévéfilmet csináltunk.

Az **első öt évben** azt az elvet követtük, hogy minden határon túli magyar kőszínház mutakozzon be. Azt az előadást hozták, amelyiket akarták. Amikor a színházak még csak Kisvárdán tudtak bemutatkozni, mindenkit tudtunk hívni. Ma már több helyszínen, és Európa más országaiban is játszanak. Ha nem megfelelőek a körülmények, ma a színházak nem tudnak vállalni bizonyos előadásokat, annyira sérülnének. Régen a legnagyobb probléma az volt, hogyan jönnek át a határon.

Az **első öt évben** azt az elvet követtük, hogy minden határon túli magyar kőszínház mutakozzon be. Azt az előadást hozták, amelyiket akarták. Amikor a színházak még csak Kisvárdán tudtak bemutatkozni, mindenkit tudtunk hívni. Ma már több helyszínen, és Európa más országaiban is játszanak. Ha nem megfelelőek a körülmények, ma a színházak nem tudnak vállalni bizonyos előadásokat, annyira sérülnének. Régen a legnagyobb probléma az volt, hogyan jönnek át a határon.

Ezek után indult el a **fesztiválnak egy újabb időszaka**, Szűcs Katiával és Darvai-Nagy Adrienne-nel. Ők a **szakmaiságra** helyezték a hangsúlyt. Ragaszkodtak ahhoz, hogy megnézzék az adott színházakban az ajánlott előadásokat. Ott már kialakultak olyan feszültségek, hogy nem a színházak által ajánlott előadásokat válogatták volna be. Egyeztettek, de a saját elképzelésük mentén haladtak, ami azért volt érdekesebb, mert jobban ismerték a színházak előadásait és a színészeket, mint Horváth Z. Gergely. Nagyobb volt a viszonyítási alapjuk. Jó korszak volt, amikor ők ketten válogattak, mert különböző egyéniségek, de szakmailag jól tudtak egymással dolgozni. Ez ment a huszadik fesztiválig. Ekkorra alakult ki az, hogy minden színháztól el akartak hozni minden jónak tartott előadást az évadból. Amikor már negyven előadás volt a programban, a helyzet vállalhatatlanná vált. A **huszadik fesztivál** után kezdődött, hogy megérkeztek a társulatok, lejátszották az előadást, és gyorsan el is mentek. Ekkor már nem volt az a nagy **fesztiválhangulat**, mint korábban.

A szakmai beszélgetések is beépültek az egész rendszerbe. Magyarországon, de a határon túl sem volt jellemző, hogy úgymond őszintén, és jó szándékkal értékelték az előadásokat. Ez is Szűcs Katiék idejében indult el.

Nyakó Béla (nyilatkozata alapján)

[tetemrehívás]

Ki ölte meg a nézőt?

A várdai sötét néz'téren halva találtak ma egy nézőt. Hogy a halál oka? Még ismeretlen.

Gyilkos unalom, katarzis, szerelem, avagy mi ármány ölte meg őt?

A nyomozás állása, második nap:

A. A dobozdíszletből elsza-
badult bányavak dámszarvas.

B. A Várszínház körül terjengő füst a két lengyel darab szünetében (bár a nyomozati anyag szerint ez elsősorban a madárnézők egészségére jelentett veszélyt), vagy egy egyelőre azonosítatlan, a nemdohányzókat védő EU-s előírásokat emberáldozatok árán is védő úriember a Várszínház előtt.

C. Batman és cinkosa, a büfésnő (aki mostanában gyanúsán korán zár).

jszi

[a fagyai visszanyal]

Tisztelt fesztiváligazgatóság!

Nem tudom, tapasztalták-e az ideiglenes színházbüfében folyó éjszakai akusztikus rendzavarás tényállásának fennforgását. Amennyiben szeretnék, hogy e városunk vendégzeretét próbára tévő bohém magatartás ne mérgezze tovább a kisvárdai nézők és a művészvendégek viszonyát, kérem, sürgősen szereltesenek hangerősszabályozó gombot a problémás fesztivál-büfére!

Köszönettel,
a szemközti szomszéd néni

[reflekt]

Beszéljünk róluk
(a válogató jegyzete)

Mélységes megrendüléssel búcsúzunk

LOHINSZKY LORÁND

érdemes művésztől

(1924. július 25., Kolozsvár –
2013. június 22., Marosvásárhely)

aki rövid, de méltósággal viselt szenvedést követően

nyolcvankilencedik életévében az öröklétbe távozott.

Az erdélyi színjátszás nagymestere több mint ötvenéves karriert hagyott maga mögött. 1950-ben, a Szentgyörgyi István Színművészeti Intézet első végzett évfolyamán szerzett oklevelet Kolozsváron. Azonnal a Marosvásárhelyi Székely Színházhoz szerződött, ahol példaértékű, nagyszerű pályafutást élt meg. Társulatához karrierje során végig hű maradt, miközben életművét vendégszínházak, rendezések és jelentős hazai, valamint anyaországi filmszerepek is gazdagították. 1954-től a Marosvásárhelyre áthelyezett Szentgyörgyi István Színművészeti Intézet tanáraként segítette számos színésznemzedék kibontakozását.

Úgy élt, ahogy csak a karizmatikus emberek, a nagy művészek tudnak élni, akik számára mindennél fontosabb az emberi méltóság és a művészi hit. Munkásságát számos elismeréssel, díjjal jutalmazták.

LOHINSZKY LORÁND emléke előtt kegyelettel hajt fejet a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház és a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem közössége, mindkét intézmény saját halottjának tekinti.

Temetéséről később történik intézkedés.

Marosvásárhely, 2013.06.22.

A megszületett végső műsort mindannyian láthatjuk, és reményeim szerint sokat fogunk róla beszélgetni, ezért inkább egy-két általános tendenciát, és a műsorban idén nem szereplő, ám figyelemre méltó alkotót és színházat szeretnék most kiemelni.

Szigorúan ábécésorrendben Marosvásárhely, Nagyvárad és Temesvár társulata éppen most alakul a fiatal- és középgenerációs rendezők, színészek, alkotók keze alatt egyre izgalmasabb, kihívásokkal teljes színházi közeggé. Boldogan hoztam volna még Várdára a temesvári Peer Gyntöt – amit egyébként a teljes, általam látott évad egyik csúcspontján tartok – és a Békeidőt is; elhoztam volna Marosvásárhelyről a Gézagyereket, és egy nagy, heves vitára a Mélybent is – amit talán a concept art felől lehetne érvényesen olvasni. A nagyváradai társulat olyan értelemben a válogatás nagy vesztese számomra, hogy igen lényeges, energikus és komoly munka folyik ott a közönséget is megragadó, de művészszínház felé vezető tendenciával. Az Oedipust biztosan szívesen megmutattam volna Kisvárdán.

A több mint nehéz körülmények között létező kézdivásárhelyi társulat Bugrisokja is határozottan pozitív irányt jelez. Az előadás fiatal rendezőjének munkáját láthatják mégis a szatmáriak előadásában. A Csíki Játékszín egyértelműen zenés produkciókat állít színre, és a színészek ennek megfelelően továbbképzésben is részesülnek – ezt a folyamatot is figyelemre méltónak tartom. És magammal hoztam volna még tőlük a minden egyenetlensége ellenére néhány jó színházi gondolatot hordozó Othelló Gyulaházánt is. Az aradiak és a gyergyóiak egészen kis műhelyéből is jönnek előadások idén. Nagyon sajnálom, hogy az igen szép, komoly munkát felmutató M Stúdió most nem lehet jelen. Nagyon lényegesnek tartom viszont, hogy a marosvásárhelyi végzős főiskolások előadása versenyprogramba került.

Az évek óta kirajzolódott kolozsvári és sepsiszentgyörgyi, a legjobb értelemben vett művészeti „magasiskola” egyértelmű: ízlés dolga, hogy ki melyiket kedveli jobban, de tény, hogy a két társulat munkája nem véletlenül vonja magára a nemzetközi figyelmet is. Kis túlzással elmondható, hogy a megbízható állandó színvonal okán bármelyik előadásuk eljöhett volna: a versenyprogramon túl beszélünk kell a sepsiszentgyörgyiek esetén a Valami csajokról és a fösvényről. A kolozsváriak szabad adaptációkkal, szinte műfaji-politikai-színházi provokációval kísérleteztek a Leonida Gem Sessionben, és döbbenetes, cizellált színészi alakításoknak örülhet a Hedda Gabler vagy a Suttogások és sikolyok, a Születésnap nézője.

Először jön el Kisvárdára a Váróterem és a Groundfloor Group – ők függetlenek és műfaji kísérletezők. Az, hogy idén itt vannak, a minden tekintetben szabad színházcsinálást jelenti számomra, ami talán a jövőben egyre nagyobb teret nyer.

Amint látják, kerülöm a jó előadás–rossz előadás felosztást, kerülöm a szembeállítást. Az lenne jó, ha a fesztivál során a mindannyiunk szótárában mást és mást jelentő *izgalmas* és *fontos* jelzőkről beszélünk, hiszen még a színházi nyelv és struktúra is állandó változásban van, hát még az, ahogyan nézzük! Szóval: a többi, általam izgalmasnak és fontosnak tartott előadást mind látni fogják. Nézzük tehát és beszéljünk róluk.

Sebestyén Rita



[fókusz]

Batman, a médium

Két lengyel darab – Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem

Kisfiú és kislány játszadozik a homokozóban. Kisfiú (Boros Csaba) már nem egészen kisfiú, kislány (most Kovács Kati, máskor Varga Brigitta is) sem egészen kislány, ebből később számos bonyodalom származik. A darab címe, mi más, Homokozó, a szerző Michal Walczak, a mai harmincas lengyel drámaíró nemzedék jeles alkotója.

Bocsárdi László valódi, körbekerített homokozót képzelt munkatársaival a stúdiószínpadra, amelyben hőseink úgy játszadoznak egymással, mint nagycsoportos óvodások szoktak, nagyfiúk a kislányokkal, csupa szolid és kevésbé szolid erőszak, területfoglalás, féltékenykedések, kinek a micsodája nagyobb, ha van neki egyáltalán olyanja. Tiszta egy nagypolitika. **Ha nincs megoldás, jöjjön Batman**, személyében legalább konszenzus van, ő ott lebeg minden gyerekember képernyői horizontján és tudatának mélysötét tárnáiban. (Fordító: Pászt Patrícia.) A vékonyka életanyagot, a póre játékokat humor lengi körbe, meg szelíd ironia.

Batman a második egyfelvonásos lengyel darabban is jelen van, a Koronázásban, valóságosan és metaforikusan. (A szerző: Marek Modzelewski, a fordító ugyancsak Pászt Patrícia, a darab, akárcsak a Homokozó, elolvasható a Fiatal lengyel dráma című kitűnő Kalligram-kötetben.) Batman ezúttal mint új hősünk, Maciek alteregója, jobbik énje jelenik meg, valóságos Batmanné lett Mefisztó, aki még nem öltötte fel a hegyes-füles filmes maszkot, talán még repülni sem tud, de már ott van rajta az éjfékete Batman-páncél és a lebírhatalatlan úrtaposó csizma. A lenyalt hajú délceg Batmant (Boros Csaba) most Királynak nevezik, s ő az, aki rendre kommentálja hősünk, az orvosból lett fotós, Maciek (Kinda Szilárd) tetteit, titkos gondolatait, elfojtott vágyait és ironikus kiszólásait.

A nyitó kép mindjárt roppant mulatságos, a fiú, Maciek egy prostin gyakorlatozik elszántan, ágyjelenet, alteregója pedig mellette ácsorog, s buzdítja pártfogoltját, egyúttal ironikusan kommentálja az eseményeket. Van mit. Merthogy szegény harmincéves doki (se gyerek, se felnőtt) menekül megszikkadt házasságából, a szépen köréépített család vasmarokkal ölelő karjaiból, anyuci (Czikó Julianna) örökös óvó zsörtölődéséből, apuci (Sardar Tagirovsky) akkurátus tanácsaiból, s mindabból, ami körülveszi, **s identitását veszélyezteti**. Később előkerül egy idegenbe szakadt lánytestvér is, nem könnyítve az amúgy is zűrös családi konstellációt.

Bocsárdi rendezése, az egyetemisták játéka üde, rétegezett és roppant mulatságos, jut a fekete humorból is bőséggel az előadásban. A rendező színen hagyja a már éppen nem „játszó” szereplői némelyikét, példának okáért a nőt (Ritziu Ilka-Krisztina kitűnő alakítása), aki ágyban fekvő, vagy éppen körmét reszelgetve rezzenéstelen tekintetű **néma tanúja** a többek között általa is kavart családi bonyodalmaknak. A szegény fiú, a dolgok rendje és módja szerint, két szék között a pad alatt találja magát, feleségét otthagyja, vadonatúj barátnője pedig viharos gyorsasággal külföldre távozik, hátrahagyva szétdőlt családot, kósza férfireményt, naiv illúziókat, tán még mosatlan zoknikat is valahol a gardróbok mélyén.

Az előadás nemcsak lendületes, szofisztikált gondolatvilágú, de a **matéria alapos** színészi-rendezői elemzéséről tanúskodik. Bocsárdi stílusjegyein túl, persze.

Kovács Dezső



[lajstrom]

A Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem végzős diákjai:

Színész szak, III. év:

Bödök Zsigmond-Mátyás
Baricz Xénia
Csíki Szabolcs
Dengyel Eszter
Eröss László
Nagy Beáta
Nagy László
Márton Emőke-Katinka
Moldován Blanka
Orbán Zsolt
Simon Boglárka-Katalin
Soós Tünde
Trabalka Cecília
Vincze Tímea



Kovács Nikolett, Kinda Szilárd

Rendező szak, III. év:

Bányai Tamás
Beczásy Áron
Béke Dániel
Burák Ádám
Guth Anita
Pálfi László-Péter
Simoncsics Zsófia

Látványtervező szak, III. év:

Bajkó Blanka-Alíz
Hodgyai István
Hotykai Evelin
Kovács Nimród-Szabolcs
Kupás Anna-Mária
Márton Rita
Székelyfi Katalin

Koreográfia szak, III. év:

Antal József
Bezsán Noémi
Fodor Norbert-Csanád
Madaras Zoltán
Pál Alíz
Péterfi Arnold-Béla
Polgár Emília
Szabó Réka-Ágota
Zaiba Anikó

[fókusz]

Mindennapi vakságunk
Yorick stúdió és Marosvásárhelyi Nemzeti Színház
Tomba Miklós Társulata – **Bányavakság**

[lajstrom]

*A Marosvásárhelyi Művészeti
Egyetem végzős diákjai:*

**Magiszteri színművészet
szak, II. év:**

Badics Petra Csilla
Borbély-Bartis Emília
Boros Csaba
Czikó Juliánna
Kinda Szilárd
Kovács Kati
Lukács Sándor
Nyomtató Enikő
Rítiu Ilka Krisztina
Varga Brigitta-Csilla

Ki kellene ülni sokunknak a **képkeret szélére** (hogy, ugye, kívül is legyenünk kicsit meg belül is), és végre el kellene beszélgetni egymással. Mondjuk például a magyar–román problémáról – az együttélés kényszerűségétől kezdve a ki volt itt hamarabb és ki követett el nagyobb bűnt a másik nemzet ellen-ig. Vagy a magyar–magyar problémáról – arról, hogy mi is rejlik az idilli, „**édes Erdély**” kényszerképzet mögött, hogy milyen is napjainkban a „Tündérkert” sötét, fény nélküli arca, amelyet csak kevesen akarnak/szeretnek látni. Ilyenekről. Amilyenekről Székely Csaba beszél nekünk. És így, **ahogyan** ő beszél ezekről a dolgokról. Ilyen nyersen, őszintén, röhögős, csontig hatoló fájdalmasan. Ilyen ironikus távolságtartón és mégis belülről.

Egyszóval, hölgyeim és uraim, ladies and gentlemen, welcome to Transylvania! Kapcsolják be biztonsági öveiket, földalatti utazásra hívja önöket Székely Csaba drámaíró, aki „valami... darabot tett fel a falra”*.

Arra a „**nagy magyar falra**”, amely eddig olyan szépen állni látszott. Most meg repedezik, mi több, összeomlik. Mert ilyen ez a Székely, hogy **belerondít** a szép magyar legelőbe – hogy maradjak továbbra is a hivatalos megnyitónál, illetve az ott hallott Mária-, izé... Márai-idézeteknél –, ahol eddig békésen legelt magyar a magyar, kevésbé békésen, de ugyancsak legelt magyar a román mellett. Aztán egyszer csak ebbe a nagy, békés



Szakács László, Ördög Miklós Levente, Czikó Juliánna

**Magiszteri bábszínész szak,
II. év:**

Gáll Ágnes
Gnadig Kornélia
Hanyecz Róbert-Szilárd
Lukács Szilárd
Szabó Dániel-István-Károly
Szóke András-Sándor

**Magiszteri teatrológia/
impresszárió szak, II. év:**

Csizmadia Imola
Ferencz Éva
Fodor Piroska
Légrádi-Nagy Melinda
Molnár Enikő
Sipos Noémi
Szóke András-Sándor

legelészésbe belekérezkedik egy drámaíró. Aki visszaböfögi mindazt a megemésztetlen masszát, amit a legelésző magyarok és nem magyarok eddig oly mélységes mélyen magukba fojtottak... és lesz belőle **Bányavirág**, **Bányavakság**, **Bányavíz**.

Mindehhez pedig társul egy rendező – Sebestyén Aba –, aki, úgy tűnik, érti a **Bányavakság** (és nem csak) minden részletét; öt színész – Szakács László, Nagy Dorottya, Ördög Miklós Levente, Bányai Kelemen Barna, Czikó Juliánna –, akik remekbe formálják ezeket a figurákat; egy rendkívül találó színpadkép (Bartha József), és... mi is kell még? Ja, igen, sok **látó** néző. Hogy ne maradjon ez a **vakság** bennünk örökre.

Köllő Kata



*(Bevallottan a kontextusból kiragadott idézet egy megnyitón elhangzott beszédből.)

[drámafarcicska]

VITÉZ MIHÁLY
(részlet)

Székely Csaba új fegyverzete, mellyel tegnap 173 pályázót lekasabolva megszerezte a szombathelyi Weöres Sándor 100 pályázat 3 millió Ft-t érő tróféáját

(...) Mihály Petrosznak diktál, aki egy tekercsre jegyzi a szavait.

MIHÁLY ...Annakutána Ruszcsuk mellett legyőztük Ahmed pasa seregét, aki új vajdát hozott vóna a helyemre, valami szaros Bogdánt. A csatában Ahmed maga is odaveszett. Később Mihálcsa bán és Makó György segítségével megtisztítottuk az országot a töröktől a Duna mentén, egészen a Fekete-tengerig, szerte az országban levágtunk belőlük vagy nyócezeret.

PETROSZ (felnéz) Ne legyen tíz, jóuram?

MIHÁLY Legyen. Tízezer törököt vágtunk le. Példánkat követte a moldovai vajda is, ő is levágott az ő országában vagy tíz... nyócezeret.

PETROSZ (felnéz) Ne legyen hat?

MIHÁLY Legyen. Kurva moldovaiak. Hatezer törököt tehát. Annakutána bevettük Brailát, Csernavodát, Turtokájt és Nikápolyt. (elgondolkodik) Valamit akartam én még ide... Megvan: a Buzescu fivérek is hősiiesen harcoltak. Igen. Csakhogy Szinán nagyvezír bosszúhadjáratot indított ellenünk, és százezeres serege ellen csatát veszítettünk Kalugarénynél.

PETROSZ (felnéz) De jóuram, nem lehet, hogy győztünk ott, Kalugarénynél?

MIHÁLY Már hogy győztünk vóna? A csata után a havasok alá menekültünk, oszt Szinán elfoglalta Bukarestet meg Tergovistyét.

PETROSZ Igen, jóuram, de magad is tudod, hogy a történelmet a győztesek írják.

MIHÁLY Így mondják.

PETROSZ Mármost, honnét tudjuk, hogy ki a győztes?

MIHÁLY Hát, látszik az. Aki nem veszít, az győz.

PETROSZ Lehetséges, hogy igazad van. Am én inkább úgy vélem, hogy győztes az, aki megírja, hogy győzött.

MIHÁLY De ha az emberek mást mondanak?

PETROSZ Fő, hogy mi sikernek nevezzük, ami történt. Ha elég sokszor nevezzük annak, így ül meg az emberek fejében. Aki pedig az ellenkezőjét állítja, azt hazug országgyalázónak fogják tartani.

Csend.

MIHÁLY Rendben, Petrosz, akkor írad szépen: Kalugarénynél fényes győzelmet arattunk.

PETROSZ Ahogy parancsolod, jóuram. (ír)

MIHÁLY Annakutána megembereltük magunkat, oszt visszavettük Bukarestet és Tergovistyét, ahol ismét elfoglaltuk országunk trónját. (Petrosz köhint) Amit el se veszítettünk. Mivelhogy győztünk Kalugarénynél. Meg mindenütt. Ej, rohadt fárasztó történelmet csinálni, legyen mára elég ennyi. (...)



[kikicsoda]

Jussi „Juba” Tuomola –

Viviről, az emancipált, enyhén kultúrsznob nőről és párjáról, a szó szoros értelmében disznó férfi Wagnerről szóló „párkapcsolati képregénysorozatának” szereplői afféle fikcionális celebritásokká váltak Finnországban. Színdarabban is szerepeltek!

Kovács Dezső – a Kritika című lap fáradhatatlan szerkesztője (online verzióban a nol.hu-n keresd), és csak mikrofonos fotókat lehet találni róla a neten.

Jankó Szép Yvette – fordít, főleg drámát és mesét. A finn színházban és Kolozsváron van otthon.

Sebestyén Rita – a Játéktér boldog anyukája. Jelenleg távkapcsolatban élnek, de sebjaj. Az idei feszt-program egyik válogatója.

Nyakó Béla – 1993-tól igazgatja a fesztivál útját. Akkor 29 éves, lelkes fiatalember volt. Ma már nem annyi. De még jól bírja.

Köllő Kata – szabadszájú, és sosem szabadkozik. A kolozsvári Szabadságba ír.

Zsótér Sándor – színiseknek rendezett előadásai lekörözik a POSZT versenyprogramját. Ezidáig ő a legvehemensebb zsűritag. Kövesd a piros sapkát!

Takács Katalin – általában a világot jelentő deszkákon (vagy kamerák előtt) áll. Most zsűritagként kipróbálhatja a másik oldalt. Ül.

Stuber Andrea – ritka egy józan gondolkodású, egyensúlyra törekvő kritikus. Az ex-kis.lap.-szerkesztő idén zsűritaggá avansált. És szeretjük a blogját (<http://www.sajtl.t-online.hu>).

Székely Csaba – írj ki egy drámapályázatot, s ő richtig megnyeri. (Bánya)rèmes.

Both László – keresztretjvényeket farag Csíkszeredában.

Demeter Kata – egyre inkább szereti a szakmai beszélgetéseket. A kiszvárdai fesztiválok közti időt az udvarhelyi színháznál tölti. Feltölti.

[mai.program]

10.00, 11.00 **Kezeslábás**

bábelőadás
Nagyvárad
Szigligeti Színház
Lilliput Társulata
Művészetek Háza,
Kamaraterem

11.00 **Szakmai beszélgetés,
utána Játéktér****lapszámbemutató**

Művészetek Háza,
Pódiumterem

17.00 **Romok igaz menedék**

Kolozsvári
Állami Magyar Színház
Művészetek Háza,
Színházterem

19.00 **III. Kiszvárdai
Rockmaraton**

Várszínpad

22.00 **Üvöltés a zsenikért,
első ciklus: Oroszok**

Aradi Kamaraszínház
Művészetek Háza,
Kamaraterem

**[kiszvárdai.
lapok]**

a Magyar Színházak XXV.
Kiszvárdai Fesztiváljának
napilapja

Felelős szerkesztő:
Zsigmond Andrea
Szerkesztők:

**Bíró Réka, Demeter Kata,
Jankó Szép Yvette,
Varga Anikó**

Fotók: **Révész Rebeka,
Major Evelin**

Nyomdai előkészítés:
Urr Géza

Nyomdai kivitelezés:
Gprint Iroda

Felelős kiadó: **Nyakó Béla**
ISSN 1587-8325

www.kisvarda.szhaz.hu

	1	Termény- tároló eszköz	Azonosak!	X, Y, ...	Mali fővárosa	A szív felőli oldal	Határozott névelő	Éjfélig	Román tereptároló	Tisza ...; író	Azon a helyen elhelyező
Vagyis, tehát	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Rövidítés cégtáblán	▼	▼	▼	▼	Kereset	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Háromból kettő!	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Ebben az időben	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
A neutron jele	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Az arany vegyjele	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
... kezekkel! (Gladstone)	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Az urán és a tallium vegyjele	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Miatt, népies szóval	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Belga, máltai és olasz autójelzés	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Svájci folyó	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
A nitrogén vegyjele	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Lamartine költeménye	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Olajzöld színárnyalat	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Nulla, semmi	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Kínai hossz- mérték	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
Intézményt vezet	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼
2	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼	▼

Erdélyben az irodalmi folyóiratok elvéve színházzal is foglalkoznak. Egy ilyen tanulmányból választottuk a fenti idézetet. Ezeket a szétszórtan megjelenő színházi szövegeket megpróbáltuk egy helyre összegyűjteni: www.teatroblog.wordpress.com/Gyujtemenyeink.



A Magyar Színházak
XXV. Kiszvárdai
Fesztiváljának támogatói:

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

nka
Nemzeti Kulturális Alap

KISVÁRDA VÁROS
ÖNKORMÁNYZATA